

Nr 318.

Godkänd av första kammaren den 13 juni 1917.

Godkänd av andra kammaren den 13 juni 1917.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av motion om ändring i förordningen den 13 augusti 1914 om understöd i vissa fall åt sådan värnpliktigs familj, som fullgör tjänstgöring till rikets försvar m. m.

(Första särskilda utskottets utlåtande nr 6 och memorial nr 19.)

Till Konungen.

I en inom andra kammaren väckt motion, nr 213, har hemställts, »att riksdagen måtte besluta sådan ändring av förordningen av den 13 augusti 1914 om understöd i vissa fall åt sådan värnpliktigs familj, som fullgör tjänstgöring till rikets försvar, att den må erhålla följande ändrade lydelse:

Under den tid — — — — —
— — — — —
med två kronor för varje dag — — — — —
— — — — —
tillägg av 50 öre om dagen för varje barn — — — — —
— — — — — meddelas av Konungen.

Denna förordning — — — — —
— — — — —
från och med den 1 januari 1917 samt
dels ock besluta, att kostnaderna för familjeunderstöd enligt denna förordning må utgå av medel, anvisade för tryggande av rikets neutralitet.»

I proposition nr 266 till 1914 års senare riksdag föreslog Eders Kungl. Maj:t riksdagen att antaga följande förslag till förordning om understöd i vissa fall åt sådan värnpliktigs familj, som fullgör tjänstgöring till rikets försvar:

»Under den tid värnpliktig är inkallad till tjänstgöring för rikets försvar eller efter fredstjänstgöringstidens slut kvarhålles för sådant ändamål, erhåller hans familj, till vilken även räknas i värnpliktslagens § 16 mom. 2 omförmälda personer, understöd av statsmedel med 70 öre för varje dag under tjänstgöringstiden, in- och utryckningsdagarna inberäknade, med tillägg av 25 öre om dagen för varje barn under femton år, därest familjen för sitt uppehälle är i behov av sådant understöd, som i denna förordning avses.

Närmare föreskrifter i fråga om villkoren för understöds utgående samt om tillämpning i övrigt av denna förordning meddelas av Konungen.»

Riksdagen förklarade i skrivelse till Konungen den 12 augusti 1914 att riksdagen, i likhet med vad vid ärendets föredragning i statsrådet av vederbörande departementschef uttalats, ansåge det vara en skyldighet för staten att genom beredande av understöd åt värnpliktigas familjer söka lindra de svårigheter i ekonomiskt hänseende, som kunde drabba dessa till följd av de värnpliktigas inkallande till krigstjänstgöring. Då emellertid det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet av 70 öre för dag syntes allt för knappt tilltaget, hade riksdagen ansett sig böra bestämma detsamma till en krona för dag.

Nu gällande förordning i ämnet, avfattad i överensstämmelse med Eders Kungl. Maj:ts förslag med nyssberörda av riksdagen beslutade ändring, är utfärdad den 13 augusti 1914.

I motionen har hemställts om fördubbling av de sålunda medgivna understöden.

Den av kriget förorsakade stegringen i levnadskostnaderna, vilken enligt från socialstyrelsen inhämtad upplysning för närvarande kan uppskattas till närmare 50 procent, har uppenbarligen medfört, att ifrågasvarande efter normala förhållanden beräknade understöd nu äro otillräckliga och behöva avsevärt ökas, därest det med förordningen avsedda ändamålet skall vinnas. Då understöden icke, såsom förhållandet är med statstjänarnas avlöningar, äro avsedda att täcka hela levnadskostnaden för ifrågasvarande värnpliktigas familjer, utan att utgöra ett bidrag

till levnadskostnadernas bestridande, synes höjningen av understödet icke böra hållas inom de jämförelsevis trånga gränser, som bestämts för krigstidstillägg och krigstidshjälp åt befattningshavare i statens tjänst.

Riksdagen har emellertid funnit den av motionärerna föreslagna ökningen av beloppen vara väl hög och ansett sig böra stanna vid att medgiva en höjning av sjuttiofem procent, motsvarande efter avrundning uppåt, 75 öre för varje tjänstgöringsdag, med tillägg av 20 öre om dagen för varje barn under 15 år.

Då ökningen emellertid är påkallad allenast av de i följd av kriget stegrade levnadskostnaderna, har riksdagen ansett det föreslagna tillägget i understödet böra nu beviljas endast för innevarande och nästkommande år, eller med andra ord, att förordningen den 13 augusti 1914 bör lämnas orubbad, men att ett tillägg till densamma bör göras att gälla under åren 1917 och 1918.

Kostnaderna för dylikt tillägg har, på sätt motionärerna hemställt, syntts böra utgå av medel, som av riksdagen beviljas för tryggande av rikets neutralitet.

Riksdagen har alltså i anledning av förevarande motion medgivit, dels att såsom tillägg till de belopp av en krona, resp. 25 öre, som utgå jämlikt kungl. förordningen den 13 augusti 1914 om understöd i vissa fall åt sådan värnpliktigs familj, som fullgör tjänstgöring till rikets försvar, må, för tjänstgöring — in- och utryckningsdagar inberäknade — som infallit eller infaller under åren 1917 eller 1918, utgå 75 öre, resp. 20 öre om dagen, allt under samma villkor, som gälla för understöds utgående enligt ovanberörda förordning;

och dels att härav föranledda kostnader må bestridas av medel, som av riksdagen beviljats eller komma att beviljas för tryggande av rikets neutralitet.

Stockholm den 13 juni 1917.

Med undersåtlig vördnad.